

ژاپن و انقلاب مشروطه ایران

(گوشه‌ای از تأثیرات جنگ ژاپن و روسیه در انقلاب مشروطیت ایران)

www.ketab.ir

پژوهش و نگارش

مهرزاد موسوی

سرشناسه	: موسوی، مهرداد، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: ژاپن و انقلاب مشروطه ایران: گوشه‌ای از تأثیرات جنگ ژاپن و روسیه در انقلاب مشروطیت ایران/ پژوهش و نگارش مهرداد موسوی؛ با همکاری موسسه فرهنگی پژوهشی سرای علم شهر راز.
مشخصات نشر	: شیراز: برازمان، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۳ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۴۸۳-۲-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ۱۲۶-۱۱۷.
یادداشت	: نمایه.
عنوان دیگر	: گوشه‌ای از تأثیرات جنگ ژاپن و روسیه در انقلاب مشروطیت ایران
موضوع	: جنگ روس و ژاپن، ۱۹۰۴-۱۹۰۵م. -- تأثیر
موضوع	: Russo-Japanese War 1904-1905 -- Influence
موضوع	: ژاپن -- سیاست نظامی
موضوع	: Japan -- Military policy
موضوع	: روسیه -- سیاست نظامی
موضوع	: Russia -- Military policy
موضوع	: ایران -- تاریخ -- انقلاب مشروطه، ۱۳۲۴ - ۱۳۲۷ق.
موضوع	: Iran -- History -- Constitutional Revolution, 1906-1909
شناسه افزوده	: موسسه پژوهشی سرای علم شهر راز
رده بندی کنگره	: ۵۱۷DS
رده بندی دیویی	: ۳۱/۹۵۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۳۱۳۴۸۳

فهرست

مقدمه:	۷
سخنی کوتاه در مورد منابع:	۱۱
پیشینه:	۱۶
دو رویداد زمینه ساز:	۱۸
الف) جنگ انگلیس و فرانسه:	۱۸
ب) جنگ چین و ژاپن:	۱۹
پیشرفت ژاپن:	۲۳
جنگ ژاپن و روسیه:	۲۶
اهمیت روزنامه‌ها:	۳۲
تأثیرات جنگ:	۳۴
قهرمان دوستی و قهرمان پروری:	۳۹
الگو قرار دادن ژاپن برای پیشرفت:	۴۹
علل شکست روسیه و پیروزی ژاپن به روایت ایرانیان:	۵۲
الف) قانون و مشروطیت:	۵۲

۵۶	 (ب) اتحاد و ملیت گرایی:
۵۸	 (ج) انگیزه دینی - مذهبی:
۵۹	 (د) انگیزه ملی:
۶۴	 (ه) دانش و تربیت:
۷۳	 (و) پیشرفت نظامی:
۸۱	 گوشه‌ای از تأثیرات جنگ بر اقتصاد ایران:
۸۶	 تأثیر ظهور ژاپن نوین بر برخی شخصیت‌های مهم ایران:
۹۱	 نگاهی به تأثیرات منطقه‌ای و سیاست ژاپن:
۹۵	 نگاهی به نقش انگلیس در آن زمان و جویان:
۹۹	 شکست روسیه و انقلاب ۱۹۰۵ م:
۱۰۲	 تأثیر انقلاب‌های روسیه در ایران:
۱۱۲	 مشروطیت در ایران:
۱۱۶	 منابع:

مقدمه:

در تاریخ معاصر ایران، جنگ روسیه و ژاپن را می‌توان از مهم‌ترین جنگ‌های خارجی برای ایرانیان دانست. ابعاد تأثیرات جنگ و در واقع دو کشور درگیر را در همه بخش‌های سیاسی، فرهنگی و اجتماعی ایران می‌توان دید و پیگیری نمود.

در حقیقت این همان جنگی بود که از میان تمام کشورهای جهان می‌توانست در ایران بیش‌ترین تأثیر را برای شتاب و پیروزی انقلاب مشروطه داشته باشد. زیرا نه پیروزی ژاپن بر هیچ کشور نیرومندی و نه شکست روسیه از هیچ کشور اروپایی و آمریکایی، نمی‌توانست چنان تأثیر و اهمیتی برای ایرانیان داشته باشد. تابیدن نور امید در دل‌های ناامیدان خسته از استبداد، سرعت گرفت و ژاپن به عنوان کشور و مردمی ناشناخته و گمنام برای ایرانیان در زمان اندکی چنان نام و یادی بر جای گذاشت که هنوز هم می‌توان آن را احساس کرد. امپراتور ژاپن برای ایرانیان تبدیل به قهرمان گردید، قهرمانی که وسیله‌ای برای سرکوفتن شاهان و دولتمردان نالایق ایران شد.

شتاب و پیشرفت همه جانبه و شگفت‌انگیز ژاپن که زمینه‌های یک اتحاد بر ضد استعمار را آماده کرده بود، هم حیرت و هم بیداری مشرق زمین را در پی داشت. اما شاید همین سرعت زیاد، سبب شده بود که دولت ژاپن در فرایند سیاست و دیپلماسی جهانی تجربه و شناخت درستی از مسائل و جریان‌های مهم جهانی نداشته باشد. این عدم درک درست، مانع از آن شد که ژاپن رهبری یا حداقل همراهی آسیا (به ویژه کشورهای مسلمان) در رویارویی با غرب (حتی در راستای منافع تجاوزگرانه خود) را ایفا کند.